МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ, НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ ОДА
ВСП «ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ЕКОНОМІКИ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»
ПЗВО «КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ПОДАТКОВИЙ ІНСТИТУТ»
Циклова комісія загальноосвітніх та фахових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директорка коледжу
_____Вікторія САВЧУК
«01» вересня 2026 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з навчальної дисципліни

«Фінанси підприємств»

для підготовки фахових молодших бакалаврів

за галуззю знань D Бізнес, адміністрування та право,

спеціальності D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

м. Кам'янець-Подільський
2026р.

Робоча навчальна програма з дисципліни «Фінанси підприємств» складена на основі навчальної програми, затвердженої 2026 року.

Укладач: ЖМУРКО ІННА ВІКТОРІВНА – кандидат економічних наук, викладачка економічних дисциплін

Навчальну програму схвалено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх та фахових дисциплін

Протокол від «01» вересня 2026 року №1.

Голова циклової комісії _____ Сергій ГНАТЕНКО

Заступниця директорки
з навчальної роботи _____ Юлія БОЙЧУК

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, освітньо-професійний ступінь</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 4</td><td>Галузь знань
<u>D Бізнес, адміністрування та право</u>
(шифр і назва)</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Змістових модулів – 2</td><td rowspan="5">Спеціальність (професійне спрямування):
D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</td><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>2-й</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Індивідуальне науково-дослідне завдання реферат / публікація статті</td><td rowspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 120</td></tr>
<tr><td>3-й</td></tr>
<tr><td rowspan="9">Навчальних годин для денної форми навчання:
аудиторних – 64
самостійної роботи студента – 56</td><td rowspan="9">Освітньо-професійний ступінь:
<u>фаховий молодший бакалавр</u></td><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>34 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні</td></tr>
<tr><td>30 год.</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>56 год.</td></tr>
<tr><td>Консультації:</td></tr>
<tr><td>–</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:</td></tr>
<tr><td>Екзамен</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
для денної форми навчання **– 64 / 56 (53% / 47%)**

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Актуальність вивчення дисципліни «Фінанси підприємств» обумовлена необхідністю підготовки висококваліфікованих фахівців у галузі фінансів, що володіють сучасними технологіями управління фінансами в умовах діючого підприємства, здатних до опрацювання та прийняття відповідних рішень з питань розробки та реалізації довгострокової та поточної фінансової політики корпорації, у т.ч. моніторингу поточного фінансового стану підприємства, діагностики фінансування підприємств, стану та проблем розрахункової дисципліни на підприємстві, зниження рівня витрат виробництва, ефективності управління оборотним капіталом, визначення фінансових результатів підприємства та їх розподіл, оперативне та поточне фінансове планування.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» є: економічні, організаційні та правові аспекти фінансової діяльності суб'єктів господарювання.

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінанси підприємств» є поглиблення системи знань з теорії та практики фінансових відносин суб’єктів господарювання, формування фінансових ресурсів, фінансового планування, фінансової санації підприємств.

Завдання навчальної дисципліни полягає у:

- вивченні сутності фінансових ресурсів підприємств і джерел їх формування, організації фінансової діяльності підприємств;
- поглиблення навиків проведення фінансових розрахунків;
- оволодінні методами фінансового планування і прогнозування;
- визначенні фінансового стану підприємств.

Завданнями дисципліни є оволодіння такими компетентностями:

Інтегральна компетентність:

здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів фінансової науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за

результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

Загальні компетентності:

ЗК 5.Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технлогії.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9. Здатність до формування ринково-орієнтованого економічного світогляду.

ЗК10. Уміння обґрунтовувати управлінські рішення та спроможність забезпечувати їх правочинність.

ЗК 11. Здатність до оцінки та аналізу соціально-економічних процесів і явищ, до використання економічних знань у професійній діяльності.

ЗК12. Здатність до самостійного навчання, абстрактного мислення, аналізу та синтезу, опанування нових методів досліджень на відповідному рівні.

ЗК13. Здатність виявляти ініціативу, підприємливість, формувати нові ідеї (креативність), адаптуватися та діяти в новій ситуації.

Спеціальні компетентності:

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв’язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК 5. Здатність застосовувати принципи, методи і процедури

бухгалтерського обліку.

СК 6. Здатність складати й аналізувати фінансову звітність.

СК 7. Здатність самостійно виконувати складні завдання у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 10. Здатність здійснювати ефективні комунікації між фахівцями і користувачами послуг у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 12. Здатність використовувати новітні інструменти та технології у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.

СК 13. Здатність до складання фінансової, податкової, складання фінансової, податкової, статистичної та спеціальної звітності, передбаченої стандартами бухгалтерського обліку і законодавством України.

СК 14. Вміння використовувати законодавчі та нормативні документи з питань оподаткування, кредитування, страхування.

Результати навчання:

РН 03. Знати економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв’язки, що існують між фінансовими процесами та економічними явищами.

РН 04. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

РН 05. Дотримуватися вимог законодавства для забезпечення правомірності професійних рішень.

РН 06. Застосовувати набуті теоретичні знання у практичній діяльності для розв’язання професійних завдань.

РН 08. Здійснювати пошук, відбір та опрацювання інформації з різних джерел у процесі професійної діяльності.

РН 09. Вміти розв’язувати складні задачі у спеціалізованих сферах

професійної діяльності.

РН 11. Формувати й аналізувати форми фінансової звітності та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

РН 12. Володіти методичним інструментарієм здійснення базових контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

РН 13. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації до фахівців і користувачів послуг у сфері фінансів, банківської справи та страхування для досягнення спільної мети.

РН 15. Демонструвати навички самостійної роботи та роботи в команді, демонструвати гнучке мислення, відкритість до нових знань.

РН 16. Виконувати комп'ютерні обчислення, що мають відношення до фінансів, банківської справи та страхування, використовуючи відповідне програмне забезпечення.

РН 18. Застосовувати на практиці навички щодо механізму функціонування грошової системи в ринковій економіці.

РН 19. Володіти навичками укладання договорів за різними видами страхування, правильного використання методики розрахунків відповідних страхових тарифів та розмірів страхових платежів.

РН 20. Визначати стратегічні цілі професійної діяльності, аналізуючи сучасний ринок праці, та вільно оперувати правилами складання власного портфоліо для пошуку роботи.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1
Теоретичні засади фінансів підприємств, зміст фінансової діяльності та організація фінансової роботи на підприємстві

ТЕМА 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСІВ ПІДПРИЄМСТВ

План лекційного заняття

1. Сутність, значення та функціональне призначення фінансів підприємств.
2. Фінансові ресурси підприємств: склад і характеристика.
3. Фінансова діяльність підприємства: зміст і основні завдання. Напрямки організації фінансової роботи на підприємстві.

План практичного заняття

1. Сутність, значення та функціональне призначення фінансів підприємств.
2. Фінансові ресурси підприємств: склад і характеристика.
3. Фінансова діяльність підприємства: зміст і основні завдання. Напрямки організації фінансової роботи на підприємстві.

Самостійна робота

1. Фінансові ресурси та джерела їх формування.
2. Зміст фінансової роботи на підприємстві.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ГРОШОВИХ РОЗРАХУНКІВ ПІДПРИЄМСТВ

План лекційного заняття

1. Грошові розрахунки на підприємстві: сутність і принципи організації.
2. Зміст та організація готівкових розрахунків підприємств.
3. Форми безготівкових розрахунків у господарському обороті. Характеристика основних розрахункових документів.
4. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності.

План практичного заняття

1. Грошові розрахунки на підприємстві: сутність і принципи організації.
2. Зміст та організація готівкових розрахунків підприємств.
3. Форми безготівкових розрахунків у господарському обороті. Характеристика основних розрахункових документів.
4. Розрахунково-платіжна дисципліна, її зміст і значення для забезпечення господарської діяльності.

Самостійна робота

1. Дефініція «Касова книга» та особливості її заповнення.

2. Форми розрахунків суб'єкта господарювання.

ТЕМА 3. ГРОШОВІ ПОТОКИ ПІДПРИЄМСТВ

План лекційного заняття

1. Економічна характеристика грошових потоків підприємств та їх класифікація.

2. Виручка від реалізації продукції, робіт, послуг.

3. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності.

План практичного заняття

1. Економічна характеристика грошових потоків підприємств та їх класифікація.

2. Виручка від реалізації продукції, робіт, послуг.

3. Доходи від фінансово-інвестиційної та іншої діяльності.

Самостійна робота

1. Суть поняття «Доходи від фінансово-інвестиційної діяльності».

2. Порядок розподілу виручки від реалізації продукції на підприємстві.

ТЕМА 4. ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА

План лекційного заняття

1. Зміст та класифікація витрат підприємства. Планування витрат на обсяг продукції, що реалізується.

2. Аналіз собівартості продукції по статтях калькуляції та витрат на виробництво.

3. Функції управління витратами підприємства.

План практичного заняття

1. Зміст та класифікація витрат підприємства. Планування витрат на обсяг продукції, що реалізується.

2. Аналіз собівартості продукції по статтях калькуляції та витрат на виробництво.

3. Функції управління витратами підприємства.

Самостійна робота

1. Мотиваційні фактори, які впливають на рівень витрат підприємства.

2. Економічна сутність системи управління витратами підприємства.

ТЕМА 5. ФОРМУВАННЯ І РОЗПОДІЛ ПРИБУТКУ

План лекційного заняття

1. Сутність та склад прибутку підприємства, функції та його види.

2. Особливості планування та формування прибутку на підприємстві.

3. Суть рентабельності підприємства та її показники.

4. Розподіл та використання чистого прибутку.

План практичного заняття

1. Сутність та склад прибутку підприємства, функції та його види.
2. Особливості планування та формування прибутку на підприємстві.
3. Суть рентабельності підприємства та її показники.
4. Розподіл та використання чистого прибутку.

Самостійна робота

1. Фактори, які впливають на формування величини прибутку підприємства.
2. Напрями розподілу чистого прибутку підприємства.

ТЕМА 6. ОПОДАТКУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

План лекційного заняття

1. Сутність податків і їх функції.
2. Система оподаткування підприємств.
3. Оподаткування прибутку підприємств.
4. Платежі за ресурси. Непрямі податки.

План практичного заняття

1. Сутність податків і їх функції.
2. Система оподаткування підприємств.
3. Оподаткування прибутку підприємств.
4. Платежі за ресурси. Непрямі податки.
5. Модульна контрольна робота №1.

Самостійна робота

1. Система адміністрування податків в Україні.
2. Міжнародні аспекти оподаткування та гармонізація податкових систем країн членів Європейського Союзу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2
Капітал підприємства та джерела його формування. Оцінка фінансового стану та фінансове планування на підприємстві

ТЕМА 7. ОБОРОТНІ АКТИВИ ТА ЇХ ОРГАНІЗАЦІЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

План лекційного заняття

1. Сутність, склад, структура та види оборотних активів на підприємстві.
2. Нормування оборотних активів на підприємстві.
3. Джерела формування оборотних активів підприємства.

4. Показники стану оборотних активів та ефективності їх використання.

План практичного заняття

1. Сутність, склад, структура та види оборотних активів на підприємстві.
2. Нормування оборотних активів на підприємстві.
3. Джерела формування оборотних активів підприємства.
4. Показники стану оборотних активів та ефективності їх використання.

Самостійна робота

1. Методи нормування оборотних активів підприємства.
2. Дебіторська та кредиторська заборгованість підприємств.

ТЕМА 8. КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

План лекційного заняття

1. Економічна сутність кредиту, його функції, принципи, класифікація кредитів.
2. Оцінення кредитоспроможності підприємства.
3. Кредитний договір. Особливості погашення кредиту.

План практичного заняття

1. Економічна сутність кредиту, його функції, принципи, класифікація кредитів.
2. Оцінення кредитоспроможності підприємства.
3. Кредитний договір. Особливості погашення кредиту.

Самостійна робота

1. Економічна сутність кредитоспроможності підприємства.
2. Кредитні відносини між підприємствами та банківськими установами.

ТЕМА 9. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНИХ ФОНДІВ

План лекційного заняття

1. Основні засоби підприємства, їх склад та структура. Показники стану та ефективності використання основних фондів.
2. Знос та амортизація основних засобів.
3. Капітальні вкладення на відтворення основних засобів та джерела їх фінансування.

План практичного заняття

1. Основні засоби підприємства, їх склад та структура. Показники стану та ефективності використання основних фондів.
2. Знос та амортизація основних засобів.
3. Капітальні вкладення на відтворення основних засобів та джерела їх фінансування.

Самостійна робота

1. Характеристика методів амортизації основних засобів.

2. Принципи відповідно до яких здійснюється фінансування капітальних вкладень.

ТЕМА 10. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

План лекційного заняття

1. Показники фінансового стану підприємства.
2. Ліквідність та платоспроможність підприємства.
3. Фінансова стійкість підприємства.
4. Принципи та методи оцінки вартості майна підприємства.

План практичного заняття

1. Показники фінансового стану підприємства.
2. Ліквідність та платоспроможність підприємства.
3. Фінансова стійкість підприємства.
4. Принципи та методи оцінки вартості майна підприємства.

Самостійна робота

1. Методи оцінки вартості майна підприємства. Їх переваги та недоліки.

2. Фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства.

ТЕМА 11. ФІНАНСОВЕ ПЛАНУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

План лекційного заняття

1. Зміст, мета та методи фінансового планування.
2. Фінансовий план, як інформаційна база фінансового планування.
3. Бюджетування на підприємствах.

План практичного заняття

1. Зміст, мета та методи фінансового планування.
2. Фінансовий план, як інформаційна база фінансового планування.
3. Бюджетування на підприємствах.

Самостійна робота

1. Основні етапи складання фінансового плану на підприємстві.

2. Балансовий і розрахунково-аналітичний методи фінансового планування на підприємстві.

ТЕМА 12. ФІНАНСОВА САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВА

План лекційного заняття

1. Соціально-економічна сутність банкрутства, його роль у функціонуванні економіки.
2. Фактори виникнення банкрутства підприємств.
3. Економічна сутність санації, розробка плану санації.

План практичного заняття

1. Соціально-економічна сутність банкрутства, його роль у функціонуванні економіки.
2. Фактори виникнення банкрутства підприємств.
3. Економічна сутність санації, розробка плану санації.
4. Модульна контрольна робота №2.

Самостійна робота

1. Стадії банкрутства підприємств.
2.Антикризове управління підприємством.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Всього	Кількість годин			
			Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота
Змістовий модуль 1 **Теоретичні засади фінансів підприємств, зміст фінансової діяльності та організація фінансової роботи на підприємстві**		**60**	**16**	**16**	**28**	**-**
1	Тема 1. Теоретичні основи фінансів підприємств	8	2	2	4	**-**
2	Тема 2. Організація грошових розрахунків підприємств	8	2	2	4	**-**
3	Тема 3. Грошові потоки підприємств	12	4	4	4	**-**
4	Тема 4. Формування витрат підприємства	8	2	2	4	**-**
5	Тема 5. Формування і розподіл прибутку	14	4	4	6	**-**
6	Тема 6. Оподаткування підприємств	10	2	2	6	**-**
Змістовий модуль 2 **Капітал підприємства та джерела його формування. Оцінка фінансового стану та фінансове планування на підприємстві**		**60**	**18**	**14**	**28**	**-**
7	Тема 7. Оборотні активи та їх організація на підприємствах	8	2	2	4	**-**
8	Тема 8. Кредитування підприємств	10	4	2	4	**-**
9	Тема 9. Фінансове забезпечення відтворення основних фондів	8	2	2	4	**-**
10	Тема 10. Оцінка фінансового стану підприємства	12	4	4	4	**-**
11	Тема 11. Фінансове планування на підприємствах	10	2	2	6	**-**
12	Тема 12. Фінансова санація та банкрутство підприємства	12	4	2	6	**-**
Всього		**120**	**34**	**30**	**56**	**-**

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Теоретичні основи фінансів підприємств	2
2	Організація грошових розрахунків підприємств	2
3	Грошові потоки підприємств	2
4	Формування витрат підприємства	2
5	Формування і розподіл прибутку	4
6	Оподаткування підприємств	2
7	Оборотні активи та їх організація на підприємствах	2
8	Кредитування підприємств	4
9	Фінансове забезпечення відтворення основних фондів	2
10	Оцінка фінансового стану підприємства	4
11	Фінансове планування на підприємствах	2
12	Фінансова санація та банкрутство підприємства	2

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	-

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
	Не передбачено	-

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Зміст фінансової роботи на підприємстві	4
2	Форми розрахунків суб'єкта господарювання	4
3	Порядок розподілу виручки від реалізації продукції на підприємстві	4
4	Економічна сутність системи управління витратами підприємства	4
5	Напрями розподілу чистого прибутку підприємства	4
6	Система адміністрування податків в Україні	4
7	Методи нормування оборотних активів підприємства	4
8	Економічна сутність кредитоспроможності підприємства	4
9	Принципи відповідно до яких здійснюється фінансування капітальних вкладень	6
10	Методи оцінки вартості майна підприємства. Їх переваги та недоліки	6
11	Балансовий і розрахунково-аналітичний методи фінансового планування на підприємстві	6
12	Антикризове управління підприємством	6

9. КОНСУЛЬТАЦІЇ

Перед кожним екзаменом обов'язково, відповідно до розкладу, проводиться консультація, на якій викладач має довести до відома студентів:

- дату, час початку екзамену, аудиторію;
- правила проведення і перелік матеріалів, якими дозволено користуватися під час екзамену;
- нагадати критерії оцінювання;
- повідомити студентам їх успішність за результатами роботи в семестрі;
- оголосити недопущених до екзамену (за наявності);
- відповісти на запитання студентів.

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовуються словесні та наочні методи навчання. Ці методи спрямовані на передачу і засвоєння студентами знань з формуванням у них умінь і навичок.

Словесні методи навчання

Головна їх особливість у тому, що інформація подається студентам через слово викладача, а сприймання її здійснюється у процесі слухання її. Цей метод може мати дві форми: евристичну (запитальну) — бесіда; та акроматичну (викладальну) — пояснення, розповідь, лекція, робота з підручником.

Бесіда — діалогічний метод навчання, за якого викладач із допомогою вдало поставлених питань спонукає студента відтворювати раніше набуті знання, робити самостійні висновки-узагальнення на основі засвоєного фактичного матеріалу.

Вона є одним із активних методів навчання і реалізується за допомогою чотирьох типів дидактичного діалогу: "викладач — студент", "студент — студент", "студент — підручник", "студент — комп'ютер".

Більш поширеними є наступні типи діалогу: "викладач — студент" та "студент — комп'ютер", які використовують у найактивніших формах бесіди: парній і груповій роботі на лекційних і лабораторних заняттях.

Пояснення — словесне тлумачення понять, явищ, слів, термінів, принципів дій, прикладів тощо.

Головне його завдання — розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей розвитку природи, суспільства, людського мислення. Оскільки матеріал можна пояснювати різними логічними шляхами або способами міркування, пояснення може бути індуктивним або дедуктивним.

Індукція — спосіб міркування, при якому висновок отримують на основі аналізу окремих фактів. Індуктивне пояснення забезпечує можливість переходу від одиничних фактів до загальних положень.

Дедукція — спосіб міркування, за якого частковий висновок робиться лише логічним шляхом від загальних положень. Дедуктивні методи зводяться до вивчення спершу загальних положень (законів, правил, формул та ін.), а потім — часткових випадків або виявів загального положення.

Лекція — інформативно-доказовий виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу.

Лекція відрізняється строгістю викладу. Читання лекцій передбачає ретельну підготовку викладача: визначення мети, складання чіткого плану, добір теоретичного й наочного матеріалу, логічний і послідовний виклад інформації. За призначенням лекції поділяють на: вступні (дають загальне уявлення про завдання, зміст дисципліни, розкривають структуру і логіку розвитку конкретної галузі науки, сприяють розвитку в учнів інтересу до предмета з метою його творчого засвоєння); тематичні (присвячують розкриттю конкретних тем навчальної програми); оглядові (головне завдання полягає у сприянні належного взаємозв'язку і наступності між теоретичними знаннями і практичними вміннями та навичками студентів. Читають перед іспитами (установча), виконанням практичних, творчих, самостійних робіт); заключні (підбивають підсумки вивченого матеріалу через виділення вузлових питань, зосередження уваги на практичному значенні здобутих знань; стимулюють інтерес учнів до вивчення дисципліни). Лекція за своєю суттю завжди діалогічна, вимагає від викладача врахування інтересів, настроїв, інформованості студентів. Науковий і фактичний матеріал її повинен

відображати вузлові питання дисципліни. Готуючись до лекції, необхідно передбачити можливі запитання студентів.

Робота з підручником. Ця робота полягає в самостійному опрацюванні студентами друкованого тексту, що дає їм змогу глибоко осмислити навчальний матеріал, закріпити його, виявити самостійність у навчанні.

Самостійна робота студентів з підручником — один з найважливіших методів набуття систематичних, міцних і ґрунтовних знань. Вона більше, ніж будь-які інші методи, залежить від вікових особливостей студентів та рівня їхнього розвитку.

Наочні методи навчання

До наочних методів навчання належать: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

Метод ілюстрування — оснащення ілюстраціями статичної (нерухомої) наочності, плакатів, малюнків, картин, карт, схем та ін.

Метод демонстрування — показ рухомих засобів наочності, приладів, дослідів, технічних установок, використання персонального комп'ютера та програмного забезпечення тощо.

Самостійне спостереження — безпосереднє споглядання та сприймання інформації. Активна і діяльна сутність людини вимагає, щоб студент здобував знання не тільки з книг, а й безпосередньо з життя, власних спостережень і дослідів.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Практичне заняття: усне опитування, взаємоконтроль, рецензування та обговорення рефератів.

Самостійна робота: перевірка конспектів лекцій (тези), перевірка рефератів за запропонованими викладачем питаннями нового матеріалу, індивідуальна співбесіда, проведення навчальних конкурсів, олімпіад на краще знання навчальної дисципліни, кращого із спеціальності.

Система контролю знань студентів з дисципліни «Фінансова математика» включає в себе **поточний** і **підсумковий** контроль знань студентів. Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані й організовуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу студентів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їхніх знань.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення робіт, умінь самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь представити певний матеріал.

Об'єктами поточного контролю знань студента є:

- ✔ систематичність та активність роботи протягом семестру;
- ✔ виконання завдань для самостійного опрацювання;

✔ виконання завдань підсумкового контролю.

Систематичність і активність роботи студента впродовж семестру контролюється й оцінюється за такими видами робіт:

- відвідування лабораторних занять;
- рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на лабораторних заняттях;
- активність під час обговорення питань, винесених на лабораторні заняття;

Контролю і оцінюванню *виконання завдань для самостійного опрацювання* підлягають:

- поглиблене вивчення (самостійне опрацювання) тем у цілому чи окремих питань;
- виконання домашніх завдань;
- виконання індивідуальних ситуаційних завдань;

12. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Робота над курсом «Фінанси підприємств» передбачає аудиторне (лекційні та практичні заняття), самостійне опрацювання матеріалу. Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за допомогою двох модульних контролів.

Кожен вид навчальної діяльності студента (аудиторна робота, самостійна робота) в межах залікового кредиту оцінюється і має питому частку в підсумковій оцінці. При цьому використовуються наступні методи оцінювання:

1) письмове тестування;
2) оцінка за самостійну роботу;
3) оцінка за контрольні роботи.

Враховується дисциплінованість студента: за несвоєчасність виконання завдань студентом кількість запланованих з даної теми балів може бути зменшена.

При підсумковому контролі знань по кожному змістовому модулю враховується загальна кількість балів, отриманих студентом в межах змістового модуля. При семестровому підсумковому контролі враховується сумарна кількість балів, отриманих студентом за модуль: змістові модулі, заплановані у даному семестрі.

<table>
<tr><td colspan="6">Розподіл балів при підсумковому контролі – екзамен</td><td rowspan="3">Загальна кількість балів</td></tr>
<tr><td colspan="4">Поточний контроль – 50 балів</td><td rowspan="2">Самостійна робота та індивідуальні завдання 10 балів</td><td rowspan="2">Підсумковий контроль 40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Змістовий модуль 1</td><td colspan="2">Змістовий модуль 2</td></tr>
<tr><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td rowspan="2">За роботу на практичних/семінарських заняттях студент може отримати максимально 20 балів</td><td>МКР</td><td>Реферат або наукова публікація</td><td>Екзамен</td><td rowspan="3">100 балів</td></tr>
<tr><td>5 балів</td><td>5 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
<tr><td colspan="2">Разом за перший змістовий модуль – 25 балів</td><td colspan="2">Разом за другий змістовий модуль – 25 балів</td><td>10 балів</td><td>40 балів</td></tr>
</table>

Поточна успішність студентів оцінюється за національною шкалою **(«відмінно», «добре», «задовільно»**). Відповідні записи робляться в журналах академічної групи. Виставлення балів за кожен із змістових модулів проводиться після проведення модульної контрольної роботи. За роботу на практичних/семінарських заняттях кожного із змістових модулів студент може отримати **максимум 25 балів**. При цьому:

- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,6 – 5,0** – то за змістовий модуль він **отримує 25 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 4,1 – 4,5** – то за змістовий модуль він **отримує 21 бал**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,6 – 4,0** – то за змістовий модуль він **отримує 18 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на понад 50% практичних/семінарських занять і середнє значення його оцінок знаходиться **в межах 3,0 – 3,5** – то за змістовий модуль він **отримує 15 балів**;
- якщо студент має позитивні оцінки на менш як 50% практичних/семінарських занять, то бали за змістовий модуль отримує лише після відпрацювання і наявності достатньої кількості позитивних оцінок для подальшої атестації.

Модульна контрольна робота оцінюється **максимум у 15 балів (позитивний бал – від 9)**. Разом за кожен із **змістових модулів** студент може отримати **40 балів (мінімальний позитивний бал – 24)**.

Підготовка та захист **реферату** або **наукової публікації** оцінюється максимум у **20 балів.**

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за розширеною шкалою	Еквівалент оцінки за п’ятибальною шкалою
A	90-100	відмінно	5
B	82-89	дуже добре	4,5
C	74-81	добре	4
D	64-73	задовільно	3
E	60-63	достатньо	
FX	35-59	незадовільно	2
F	0-34	неприйнятно	

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1.Витяг з навчального плану
2.Навчальна програма з дисципліни
3.Робоча навчальна програма з дисципліни
4.Конспекти (тези) лекцій з дисципліни (розгорнутий конспект)
5.Плани занять (лекційних, практичних)
6.Методичні вказівки до практичних занять
7.Завдання для модульних контрольних робіт (МКР)
8.Перелік питань до екзамену (семестровий контроль)
9.Тестові завдання з дисципліни
10.Перелік тем для рефератів
11.Навчально-методичні матеріали для самостійного вивчення дисципліни

14. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азаренкова Г.М. Фінанси підприємств: навч. посібник [для самост. вивч. дисципліни] / Г.М. Азаренкова, Т.М. Журавель, Р.М. Михайленко. - 3-тє вид., виправл. і доп. - К.: Знання-Прес, 2020. - 299с.

2. Аніловська Г.Я., Висоцька І.Б., Козій І.С. Фінанси підприємств: курс лекцій. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2020.-150 с.

3.Аранчій В.І. Фінанси підприємств: навчальний посібник. К.:ВД «Професіонал», 2019. С. 27–38.

4. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств [текст] навч. посіб. / М. Д. Бедринець, Л. П. Довгань. – К. : Центр учбової літератури, 2022. – 292с.

5. Біла О.Г. Фінансове планування і прогнозування: навчальний посібник. Львів: Компакт-ЛВ, 2021.-312 с.

6. Біла О.Г., Юсипович О.І., Мединська Т.В. Фінанси підприємств навч. посіб. / О.Г. Біла, О.І. Юсипович, О.І. Мединська– видавництво Алерта, 2020. -288с.

7. Боронос В.Г., Плікус І.Й. Управління фінансовою санацією підприємств: методика та практика. Суми: СумДУ, 2020.-311 с.

8. Гриб С.В., Болкунов І.О. Фінанси підприємств в таблицях, схемах та тестах: навчальний посібник. 2-е вид., перероб. та доп. Львів: Магнолія, 2021.-330 с.

9. Гришова І. Ю., Островська І. П., Макконен А. Санація підприємства як чинник його фінансової захищеності. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». 2022. № 1. С. 16–20.

10. Данілов О.Д., Паєнтко Т.В. Фінанси підприємств у запитаннях та відповідях: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2021. - 256 с.

11. Данилюк М.О., Фадєєва І.Г., Спасів Н.Я.,Фінанси підприємств: навч. посіб. / М.О. Данилюк, І.Г. Фадєєва, Н.Я. Спасів, та ін. – Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. -188с.

12. Зятковський І.В. Фінанси підприємств: навч. посібник / І. В. Зятковський. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Кондор, 2020. - 364 с.

13. Нікола С.О. Фінанси підприємств : навч. посіб. / С. О. Нікола. – Одеса : Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова, 2020. – 206 с.

14. Непочатенко О.О. Фінанси підприємств [текст]: підручник / О.О. Непочатенко, Н.Ю. Мельничук-К.: «Центр учбової літератури», 2021.- 504с.

15. Курило О.Б., Бондаренко Л.П., Вівчар О.І., Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.І Вівчар, О.М.Чубка. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. — 340 с.

16. Фінанси підприємств: підручник / А.М. Поддєрьогін, М.Д. Білик, Л.Д. Буряк та ін.; кер. кол. авт. і наук. А.М. Поддєрьогін. - 5-те вид., перероб. і доп. - К.: КНЕУ, 2021. - 546 с.

17. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: навч. посібник / Ю.С. Цал-Цалко. - К.:ЦУЛ, 2020. - 656 с.